

aj.) v tomto orgánu velení; obdobně promyslet vytvoření styčných orgánů, skupin apod.

To jsou jen možné náměty vyplývající ze získaných zkušeností a poznatků. Bude ještě vhodné, aby tyto otázky hlouběji studovali a zpracovávali především funkcionáři, kteří mohou zkušenosti, poznatky a potřeby řešit konkrétně a uvádět je v život. Stálo by snad za úvahu po teore-

tickém a vědeckém rozpracování a zvážení těchto otázek vytvořit takový orgán velení v kraji na určitou zkušební dobu a získané poznatky plně aplikovat na úseku zabezpečení a realizace úkolů v celarmádním měřítku.

Z uvedeného vysvítá, že ve studiu úkolů a rozvoje teritoriální připravenosti narážíme stále na nové a nové otázky, které si zasluhují pozornost a řešení.

Příprava teritoriálních orgánů velení

Podplukovník Vladimír Polcar

Jedním z rozhodujících úkolů orgánů teritoriálního velení v počátečním období války je zabezpečit včasné zmobilizování svazků, útvarů a týlových zařízení a předat je v plánovaných časových lhůtách orgánům polního velení.

Souběžně s tímto úkolem zabezpečují všechny další úkoly vyplývající z požadavku ochrany a obrany teritoria.

K těmto jistě vážným a složitým úkolům je třeba již v míru tyto orgány připravovat. Prozatím je nejnižším stupněm teritoriálního velení vojenský okruh. V posledních letech VVO reálně a s perspektivou usměrňoval přípravu KVS, OVS, svazků, útvarů a týlových útvarů a zařízení k zabezpečení úkolů za branné pohotovosti státu.

Svázanost bojového poplachu s mobilizací, která je v mírových podmínkách VVO rozhodující, dávala podklady k řešení různých forem přípravy.

Za nejvýhodnější formy přípravy považují:

1. **Součinnostní porady a dohovory na stupni útvar (zařízení) svazek s doplňující okresní (krajskou) vojenskou správou.**

Jich cílem je sladit a upřesnit vzájemné požadavky i možnosti k zabezpečení plánovaných mobilizačních úkolů.

Podle poznatků jde především o vyčleňování předurčených osob, motorových vozidel a jiné techniky. Důležitou otázkou je i sladění vzájemné činnosti pro vyrozumění a příjem záloh.

Součinnostní porady organizujeme zpravidla 2krát za výcvikový rok a to v období zpracovávání nebo upřesňování mobilizačního plánu — květen až červen a po dosažení pohotovosti k zmobilizování — listopad až prosinec.

Probíhají na stupni OVS — doplňovaný útvar (zařízení) a KVS — doplňovaný svazek (útvary). Poradu připraví a řídí příslušný náčelník KVS (OVS) se svými hlavními funkcionáři, za svazek (útvary) se zúčastňuje velitel nebo náčelník štábu s příslušnými náčelníky složek podle rozsahu a důležitosti řešených otázek.

Jde o velmi účinné a konkrétní opatření k zabezpečení reálnosti mobilizačních plánů vzhledem k častým změnám v pobytu osob i motorových vozidel jak v rámci okresu, tak i kraje a dále vzhledem ke změnám organizace i dislokace vojsk v daném obvodu.

2. **Společné nácviky k zabezpečení bojové a mobilizační pohotovosti a komplexní prověrky.**

Požadavek svázanosti plánů bojového poplachu s mobilizačními plány, odpovědnost jak vševojskových velitelů a štábů, tak i orgánů MVS vyžaduje, aby funkcionáři těchto velitelských stupňů měli i praktickou znalost o plnění úkolů a časových potřebách.

Velitelé svazků a útvarů proto provádějí 1—2 nácviky bojové a mobilizační pohotovosti za výcvikové období za účasti funkcionářů KVS (OVS). Plán nácviku je zpracován po dohovoru s náčelníkem

KVS (OVS) tak, aby v něm byly obsaženy ty součinnosti otázky, které se mají v praxi prověřit, jako např.

- zabezpečení velení a spojení, upřesnění systému vzájemné informace;

- zabezpečení manévru mobilizačních pracovišť po jejich narušení;

- regulace příjmu záloh;

- řešení otázek bojového zabezpečení prostoru zmobilizování a další otázky nebo problémy podle specifických podmínek daného svazku (útvary) a MVS. V praxi si vzájemně upřeshňují sporné nebo nejasné otázky a upřeshňují si navzájem plány činnosti jednotlivých funkcí.

Poznámky ukazují, že tato činnost nelze podceňovat jak ze strany bojových svazků a útvarů, tak i ze strany orgánů MVS.

I do kvalitně a promyšleně zpracovaného plánu není možné zapracovat každou podrobnost, protože by tím ztrácel na přehlednosti a operativnosti. Jen jeho prověřováním při praktickém rozvinutí činnosti všech zainteresovaných orgánů na jeho realizaci stává se plán reálným. Připravené a procvičované situace narušení plánované činnosti a připravenost řídicích i výkonných orgánů se rychle a pružně řeší realizací plánovaných úkolů.

Pro prověrku reálnosti plánů, znalostí funkcí a řídit a zabezpečovat plánované úkoly jsou určeny komplexní prověrky bojové a mobilizační pohotovosti. Probíhají podle předem schváleného plánu na stupni svazek — KVS k prověření útvarů a OVS nebo na stupni VO k prověření svazku (útvary) a KVS (OVS).

Velitel svazku připraví prověrku společně s náčelníkem KVS. Společná komise prověřuje plánovaný útvar spolu s doplňující OVS.

Hlavní důraz klade (kromě úkolů, které se prověřují v souladu s platnými směrnici o prověrkách bojové a mobilizační pohotovosti) na praktickou součinnost mezi útvarem a OVS při zabezpečování příjmu záloh, motorových vozidel, jejich vyzbrojení a stmelování.

Zálohy je možné nahrazovat vojáky s vozidly z neprověřovaného útvaru, přičemž tyto procházejí rozvinutými mobilizačními pracovišti v záložních nebo náhradních objektech. Jiná možnost praktického procvičení činnosti uvedených pracovišť je i při nástupu organických celků záloh na plánované cvičení.

3. Takticko-mobilizační cvičení

Vychází z podkladů skutečného mobilizačního plánu a cvičí jen funkcionáři, kteří na těchto dokumentech pracují. Součinnosti stupně velení jsou zachovány jako při součinnostních poradách.

Cílem je sladit a zkonkretizovat reálnost plánovaných opatření.

Zkušenosti ukazují, že tato zaměstnání je výhodné organizovat po dosažení mobilizační pohotovosti, to znamená v období říjen—prosinec a dále pak v průběhu výcvikového roku. Tato zaměstnání můžeme rozdělit do několika etap a k těmto stanovit i konkrétní cíle. Tím budou hlavní funkcionáři svazků, útvarů a MVS nepřetržitě znát plánované úkoly.

4. Velitelsko-štábní cvičení s teritoriální problematikou.

Vzhledem k tomu, že perspektivně bude základním stupněm teritoriálního velení krajská vojenská správa (krajské vojenské velitelství), která musí být schopna řešit všechny problémy zabezpečení vojenské mobilizace, ochrany a obrany teritoria kraje, rozeberu možný příklad cvičení na mapách na stupni KVS — svazek.

Jde o cvičení dvoustupňové za účasti OVS a doplňovaných útvarů.

Příprava cvičení

Základem zámyslu cvičení jsou cíle a úkoly, které společně stanoví velitel svazku s náčelníkem KVS. Vychází při tom ze specifických podmínek a potřeb.

Na základě těchto cílů a úkolů stanoví rozsah účastníků cvičení tak, aby všechny učební úkoly mohly být procvičeny v úzké součinnosti se všemi zainteresovanými orgány v teritoriu kraje.

Zpracovatelská skupina pod řízením velitele svazku a náčelníka KVS pak může zahájit práci.

Možné složení skupiny:

- 1—2 důstojníci operačního oddělení
- 1 důstojník týlu
- 1 důstojník chemického směru
- náčelník (starší důstojník) mobilizačního oddělení KVS
- 1—2 důstojníci ve štábu KVS — podle konkrétních učebních cílů a úkolů.

Zkušenosti ukazují, že ke splnění cílů je výhodnější cvičení řídit formou nepřetržitého velení podřízeným. To znamená, vybrat podle konkrétních podmínek kraje takové období, které by tuto formu řízení usnadňovalo. Někdy to může být

období od vyhlášení bojového poplachu až do určitého dne mobilizace, v jiném případě jen období mobilizačních dnů.

Tato forma řízení cvičení klade nároky na řídícího a jeho pomocníky, zato však zabezpečuje plné rozvinutí činnosti cvičícího štábu ve směru teritoriálním i vertikálním.

Řídící cvičení se svými pomocníky pak sleduje činnost cvičících velitelů (náčelníků) a jejich štábů, vyhodnocuje ji a

schvaluje rozhodnutí nebo upřesňuje požadavky v tom rozsahu, jako ve skutečnosti a podle funkčních povinností.

Skupina rozebrání rozebírá připravené situace (nebo upřesněné řídicím cvičením) podle konkrétních přijatých opatření cvičícími.

Cvičení v rozpětí 2—3 dnů dává nejlepší předpoklady připravovat příslušné stupně teritoriálního velení k plnění složitých úkolů za branné pohotovosti státu.

Věda a válka

Plukovník Josef Průša, CSc.

Další rozvoj lidské společnosti není myslitelný bez stále a stále hlubšího vědeckého poznávání objektivní reality její existence. Proces života lidské společnosti a jeho všestranné základy a podmínky ve své mnohotvárnosti mohou být poznávány jediné souhrnem celé řady věd, kategorizovatelných v naší současnosti především do oblastí věd filosofických, společenských, přírodních a technických.

Tento závěr je plně platný jak pro proces života lidské společnosti vůbec, tak i pro proces života lidské společnosti v jakýchkoli historicky specifických podmínkách.

Válka pak, vzata v celé své totalitě, je právě jedním z takovýchto „specifických“ procesů života lidské společnosti; určujícím atributem války je specifická forma realizace politiky válčících států, či koalic — ozbrojený zápas.

* * *

V současné době jsou v podstatě dvě skupiny názorů na vojenskou vědu a na její předmět zkoumání: maximalistické názory vycházejí z předpokladu, že předmětem zkoumání vojenské vědy je válka v celé své totalitě, kdežto minimalistické názory vycházejí z předpokladu, že předmětem zkoumání vojenské vědy je nikoli válka, nýbrž ozbrojený zápas, jako forma „realizace politiky násilnými prostředky“.

Můj názor, odpovídající minimalistickému pojetí v úvodu článku, je možné opřít o následující úvahy.

Požadovat vytvoření jakési „integrované válečné vědy“, chápané jako „věda věd“, zahrnující řadu nejrůznějších vědních disciplín jen proto, že předmětem jejich zkoumání je nějaká objektivní realita, která blíže či vzdáleněji souvisí s objektivní realitou války v její „všeobecné totalitě“, je snad teoreticky i zdůvodňovatelné, ovšem vzhledem k reálné společenské účelnosti a potřebě — absurdní.

Státník či vojenský strateg (ať jednotlivec či jako kolektiv), řešící v systému

praktického řízení státu otázky přípravy války, musí respektovat a samozřejmě tedy i znát a ovládat zákony a zákonitosti celé škály vědních oblastí a disciplín. Ovšem nikdo snad nebude tvrdit, že např. i matematiku (kterou musí ovládat) je proto nutno zahrnout do „vojenské vědy“.

Vojenská věda je tedy společensky plně oprávněná a nezbytná jako speciální společenská věda, zkoumající svým společenským, specifickým způsobem proces přípravy a vedení ozbrojeného zápasu, nenahrazující a nedublující (a tedy do sebe násilně nezačleňující) jiné vědní disciplíny a zejména pak ne takové, jež nejsou společenskými.

V této souvislosti není bezvýznamné upozornit i na fakt, že čeština (a obdobně i další jazyky) má pro ruský výraz „vojennyj“ dva termíny: válečný a vojenský. Nikterak není mým úkolem lingvisticky rozebírat význam těchto termínů. Mohu však konstatovat, že význam uvedených dvou českých výrazů se historicky diferencoval tak, že termín „válečný“